

ANDRZEJ CZARNIK

PAP SŁUPSK

ROWY 1934 ROKU W MALARSTWIE GOTTFRIEDA BROCKMANNA

Wschodnie wybrzeże prowincji pomorskiej (Ostpommern) przyciągało swymi walorami krajobrazowymi w okresie pomiędzy pierwszą a drugą wojną światową licznych artystów – plastyków¹. W okolicy Łeby i Rowów skupiły się, na niewielkiej przestrzeni, prawie wszystkie elementy krajobrazów charakterystycznych dla Pomorza. By je objąć jednym rzutem oka wystarczyło wspiąć się w pogodny letni dzień na wierzchołek Rowokołu i z jego wieży widokowej ogarnąć, rzadko gdzie indziej spotykane, uroki tej ziemi: lesiste wzgórza morenowe, malowniczo rozrzucone wśród wzniesień, dolin i pól uprawnych okoliczne wsie, płynącą u stóp góry rozlicznymi meandrami rzekę Łupawę, wielkie jeziora przybrzeżne Gardno i Łebsko z otaczającymi je rozległymi zielonobrunatnymi płaszczynami bagnisk i łąk, wylaniające się z krępego sosnowego boru śnieżne grzbiety wydm mierzei gardneńskiej i łebskiej oraz srebrno-szmaragdowe bezkresne wody Bałtyku².

Piękno tego krajobrazu uwiecznili i spopularyzowali liczni malarze, a wśród nich: Otto Priebe, Margarete Neuss-Stubbe, Willi Hardt, Paul Kuhfuss, Hans Winter, Anna G. von Zitzewitz, Hermann Teuber, Siegfried Reich an der Stolpe, H. Meincke, K. Pieper, Rudolf Hardow, Joachim Wendt, K. Topel, Walter Zuchors, Hans Lietz, Heinrich Otto, Willi Koch, Bruno Müller-Linow, Hans Troschel³.

Najszerzej jednak rozślawiła pejzaże tej części Pomorza twórczość wielkich niemieckich ekspresjonistów: Maxa Pechsteina (1881-1955) i Karla Schmidta-Rottluffa (1884-1976), dzięki którym tworzyli tu też: George Grosz (1893-1959),

¹ Wybrane przykłady podaje L. P r e t z e l l, *Pommersche Landschaft im Bilde der zeitgenössischen Kunst*, (w:) Baltische Studien, Band 43, 1955, s. 87-99.

² Szerzej o tym krajobrazie P. H a m a n n, *Rundblick vom Revekol*, Stolper Heimatblatt 1958, Nr 7; *Der Garder See*, Sonderheft der Stolper Heimatblatt 13/1960, Nr 7, Garder See; Unser Pommernland Jg. 16, 1931, Heft 7/8; J. L e v s e n, *Die Naturlandschaft um den Revekol und ihr Werden*, Stolper Heimatblatt 1957, Nr 5; K. P a e t o w, *Der Garder See*, Heimatkalendar Pommern 1939.

³ A. C z a r n i k, *Gardna Wielka*, Słupsk 2001. Rozdział - *Gardneńskie pejzaże*, s. 133-144.